

Новата Програма за Развитие на
Селските Райони 2014-2020 в
България

Цели на ПРСР 2014-2020

- Повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и жизнеспособността на стопанствата, за повишаване на доходите на производителите и осигуряване на доставката на качествени хранителни продукти;
- Опазване на екосистемите и устойчиво управление и използване на природните ресурси в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост;
- Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социалното включване и по-добро качество на живот.

Шест общи приоритета на ПРСР

- **Приоритет 1:** Стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони
- **Приоритет 2:** Повишаване на жизнеспособността на земеделските стопанства и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност
- **Приоритет 3:** Насърчаване на организацията на хранителната верига, включително преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти
- **Приоритет 4:** Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство
- **Приоритет 5:** Насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към устойчиво изменение на климата
- **Приоритет 6:** Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическо развитие в селските райони

Селски райони в България

- По националната дефиниция, селските райони включват общините, в които най-голямото населено място има население до 30000 души;
- Те обхващат:
 - ✓ 231 общини-88% от българските общини(264 бр.)
 - ✓ Територия -81% от територията на страната
 - ✓ населението на селските райони според националната дефиниция - **39% от населението** на страната

ПРСР 2014 –2020 г. Втори програмен период за България

През новия програмен период се предвижда прилагане на по-голяма гъвкавост при използването и комбинирането на мерки и акцент върху интегрирани проекти

Броят на мерките е общо 19 броя.

Програма ЛИДЕР водено от общностите местно развитие /мярка 19/

Тематична подпрограма за развитие на малките стопанства

ПРСР 2014 –2020 г. България

Специфични основни приоритети

- Насърчаване на иновациите в производството, пазарната организация и управлението;
- Предотвратяване и приспособяване към климатичните промени;
- Опазване и възстановяване на околната среда.
- **Общ размер на бюджета на ОСП за 2014-2020 е 2 847,8 млн. евро**

Разпределение на бюджетните средства на ПРСР на България

1. Мерки, фокусирани към устойчивостта и конкурентоспособността на земеделските и горските стопанства, развитие и изграждане на нови стопанства

№ на мярката	Наименование	Очаквани резултати	Публични средства в млн. евро
Мярка 4	Инвестиции в материални активи	<ul style="list-style-type: none"> • Финансово подпомагане на 3550 стопанства • Напоявани площи 56 хил. ха • Финансова подкрепа на 610 ХВП 	753
Мярка 6	Развитие на стопанството и стопанската дейност	<ul style="list-style-type: none"> • Подпомогнати 500 земеделски производители • Създадени 750 нови работни места • Стартова помощ на 1400 б 	173,4
Мярка 8	Инвестиции в развитието на горските площи и подобряване на жизнеспособността на горите	Залесяване на изоставени терени на Република България	64,3
Мярка 14	Хуманно отношение към животните	Подпомагане на 3000 земеделски стопанства	8,7
Мярка 9	Учредяване на групи и организации на производители	Очакван брой нови групи 40	7,7
		Общо	1007,1 (35,4%)

Мерки включени в основната програма

Мярка 4 „Инвестиции в материални активи“

Публични средства – 753 млн. Евро

Обхват на мярката

- подобряване на производствената дейност на земеделските стопанства и предприятията за преработка на земеделски продукти;
- Възстановяване и реконструкция и модернизация на съществуващата база, непроизводствени инвестиции, инфраструктурно обновяване и други.

Цел на мярката

Повишаване на:

- Устойчивостта и конкурентоспособността на земеделските стопанства
- Устойчивостта и конкурентоспособността на предприятията от ХВП
- изграждане и реконструкция на инфраструктурата
- Непроизводствени инвестиции, необходими за функциониране на стопанствата

Очаквани резултати

- 3550 земеделски производители да получат подкрепа за инвестиции в техните стопанства
- 610 предприятия от ХВП за добавяне на стойност към произведената продукция и за енергийна ефективност
- 56 000 ха да бъдат обхванати от напояване

Подмярка 4.1 - стартиране – юли 2016

- Инвестиции в земеделски стопанства" (подмярка 4.1)
- Финансовата помощ е в размер до 50% от общия размер на допустимите разходи. Сумата се увеличава с 10%, 15% или 20% за различни категории проекти: например на млади земеделски стопани; за колективни инвестиции, за инвестиции в стопанства, изпълняващи агроекологични ангажименти, за биопроизводители и др.
- Минималният размер на допустимите разходи по един проект е 15 000 евро, а максималният - 1.5 млн. евро.
- Специално за инвестиции в земеделска техника максималният размер на допустимите разходи за един кандидат за периода на прилагане на програмата е 500 хил. евро, а за колективни проекти, представени от над 10 земеделски производители и организации на производители - 1 млн. евро.

Мярка 6 „Развитие на стопанството и стопанската дейност“

- Публични средства – 173,4 млн. евро

- **Обхват на мярката**

- Стартова помощ за млади земеделски стопани
- Начална помощ за нови земеделски стопанства и дейности в селските райони
- Инвестиции за неземеделски дейности на територията на селските райони

- **Основни цели на мярката:**

- Създаване на стопанства от млади производители
- Насърчаване на заетостта и създаване на нови работни места
- Насърчаване развитието на неземеделски дейности

- **Очакван резултат:**

- По подмярка 6.1 да бъдат подпомогнати 500 земеделски производители или предприятия за инвестиции в неселскостопански дейности
- 750 нови работни места
- Стартова помощ за неземеделски дейности на 1400 бенефициенти
- Подмярка 6.3 стартира месец април

Мярка 8 „Инвестиции в развитието на горските територии и подобряване на жизнеспособността на горите“

- **Публични средства** – 64,3 млн. евро
- **Обхват на мярката** – 5 подмерки
 - Залесяване и създаване на горски масиви
 - Поддръжка на горски масиви
 - Екологична устойчивост
 - Инвестиции в технологии за лесовъдството и преработката на дървесина
- **Очакван резултат** – залесяване на изоставени земи на територията на България

Мярка 14 „Плащания за хуманно отношение към животните“

- **Публични средства – 8,7 млн. евро**
- **Обхват на мярката** – плащания за доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към домашните животни
- **Основни цели:**
 - осигуряване на условия за отглеждане на животните, които не водят до психически и физически стрес
 - Осигуряване на безопасни условия на труд
 - Превенция от заболяване на животните
 - Опазване на околната среда
- **Очаквани резултати**

Подпомогнати 3000 стопанства

Приемът на проекти стартира през месец март

Мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производителите“

- **Публични средства – 7,7 млн. евро**
- **Обхват на мярката** - групи и организации на производители на територията по цялата страна
- **Цел на мярката** – учредяване на групи и организации на производители в областта на селскостопанското производство и горския сектор
- **Очакван резултат** - Очакван брой групи и организации подпомогнати по мярката общо 40
- Приемът на проекти стартира през месец август

Разпределение на бюджетните средства на ПРСР на България

2. Мерки, фокусирани към приоритетите със социално-икономическата устойчивост и развитието на селата и селските райони

№ на мярката	Наименование	Очаквани резултати	Публични средства в млн. евро
Мярка 7	Основни услуги и обновяване на селата в селските райони	<ul style="list-style-type: none">Изграждане пазари на производители за 5 млн. евроСтроителство, ремонт и рехабилитация и други инфраструктурни обекти за 3 млн. евро	630,7
Мярка 13	Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения	<ul style="list-style-type: none">За планинските райони подпомагане 30 хил. бенефициенти /площ 310 хил. ха/За необлагодетелствани райони 12 000 бенефициента и 220 хил. ха	296,9
		Общо:	927,6 (32,6%)

Мярка 7: „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“

- **Публични средства** – 630,7 млн. евро
- **Обхват на мярката** – ще се прилага на територията на 231 общини в селските райони с изключение на градовете, които попадат в обхвата на ОП „Региони в развитие“
- **Цел на мярката:**
 - Стимулиране на растежа и подобряване на екологичната и социално-икономическа устойчивост на селските райони
- **Очакван резултат:**
 - 5 млн. евро за извършване на дейности по изграждане на пазари на производители
 - 3 млн. евро за извършване на дейности свързани със строителство, реконструкция или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища
 - Доизграждане на канализационна мрежа и всички други допустими дейности, свързани с инфраструктурата на района
 - Приемът на проекти по подмярка 7.2стартира през месец март, а по 7.6– през април

Мярка 13 „Плащания за райони,изправени пред природни или други специфични ограничения“

- **Публични средства по мярката** – 296,9 млн. евро
- **Обхват на мярката** – землищата от списъка на необлагодетелстваните райони
- **Цел на мярката:**
 - Компенсиране на земеделските стопани за пропуснати доходи и направени допълнителни разходи
 - Предотвратяване на изоставането на земя и загубата на биологично разнообразие
 - Противодействие на обезлюдяването на районите
- **Очакван резултат:**
 - подпомагане на 30 000 бенефициенти и около 310 000 ха в планинските райони
 - Подпомагане около 12 000 бенефициенти 220 000 ха в другите необлагодетелствани райони
 - Приемът на проекти стартира в края на февруари

Разпределение на бюджетните средства на ПРСР на България

3. Мерки, фокусирани към екологията, агроекологията и климатичните промени

№ на мярката	Наименование	Очаквани резултати	Публични средства в млн. евро
Мярка 10	Агроекология и климат	<ul style="list-style-type: none">Подобряване консервационния статус на местообитанияНамаляване риск от ерозияНамаляване изчезване на животински видове	290,5
Мярка 11	Биологично земеделие	Намаляване на използването на минерални торове и пестициди	102,9
Мярка 12	Плащания по „Натура-2000“ и Рамковата директива за водите	Опазване на водите, земните екосистеми и влажните зони	62,3
Мярка 17	Управление на риска	Финансиране на дейности, свързани с преодоляване рискови ситуации	52,7
Мярка 15	Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите	Подобряване на естествения механизъм на саморегулация на горите	8,7
		Общо:	517,1 (18,2%)

Екологични мерки

Мярка 11 „Биологично земеделие“

- **Публични средства** – 102,9 млн. евро
- **Обхват на мярката** – земеделски стопанства с минимум 0,5 ха и минимум 1 животинска единица или 20 пчелни семейства
- **Цел на мярката** – насърчаване на биологичното земеделие – доброволно прилагане на практиките на биологичното земеделие от земеделските стопанства
- **Очаквани резултати:**
 - преход към биологично растениевъдство, животновъдство и пчеларство
 - намаляване на използването на минерални торове и пестициди
 - Приемът на проекти стартира в края на февруари

Мярка 15 „Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите“

- **Публични средства по мярката – 8,7 млн. евро**
- **Обхват на мярката – всички горски територии на територията на Република България**
- **Основни цели:**
 - запазване на биологичното разнообразие
 - опазване естествения механизъм на саморегулация на горите
- **Очакван резултат – опазване на биоразнообразието на горите**

Мярка 10 „Агроекология и климат“

- **Публични средства** – 390,5 млн. евро
- **Обхват на мярката:**
 - Подмярка 10.1 – Плащания за ангажименти свързани с агроекологията и климата
 - Подмярка 10.2 – Опазване на застрашени от изчезване на местни породи и сортове растения и животни
- **Цел на мярката:**
 - Опазване на биологичното разнообразие и предпазване на почвата и водите от замърсяване
- **Очакван резултат:**
 - Подобряване конзервационния статус на тревните местообитания
 - Намаляване риска от ерозия на земеделски земи
 - Намаляване броя на застрашените от изчезване на растителни и животински видове
 - Приемът на проекти стартира в края на февруари

Мярка 12 „Плащания по „Натура-2000“ и Рамковата директива за водите“

- **Публични средства** – 62,3 млн. евро
- **Обхват на подпомагане** – включва всички земи и горски територии попадащи в защитените територии в Натура 2000 и в обхвата на речен басейн с план за управление
- **Цел на мярката** – опазване на биологичното разнообразие в България, чрез опазване на видовете и местообитанията в естествената им среда
- **Очаквани резултати** – опазване на видовете, земните екосистеми, влажните зони и биологичното разнообразие на тяхната територия
- Приемът на проекти стартира в края на февруари

Разпределение на бюджетните средства на ПРСР на България

4. Консултантски услуги и обучение

№ на мярката	Наименование	Очаквани резултати	Публични средства в млн. евро
Мярка 1	Трансфер на знания и действия за осведомяване	Въвеждане на ваучерна система за възстановяване на разходите на обучаващите организации	25,4
Мярка 2	Консултантски услуги, управление на стопанството и услуги по заместване в стопанството	<ul style="list-style-type: none">Предоставяне на пакети от консултантски услуги с определен бюджет и срокСъставяне регистър на обучаващи организацииПлан за обучение на земеделски производители	8,2
Мярка 16	Сътрудничество	<ul style="list-style-type: none">Бизнес план за реализиране на сътрудничествоИнвестиционен план за сътрудничествоПлан за популяризиране	34,8
		Общо:	68,4 (2,4%)

Консултантски услуги и обучение

Мярка 1 „Трансфер на знания и действия по осведомяване“

- **Публични средства** – 25,4 млн. евро
- **Обхват на мярката** – ще се прилага със следните подмерки:
 - 1.1 Професионално обучение и придобиване на знание
 - 1.2 Демонстрационни дейности и действия по осведомяване
 - 1.3 Обмен на опит в управление на земеделските и горските стопанства и посещения на обекти
- **Цел на мярката** – повишаване на знанията и подобряване на уменията на собствениците на земеделски и горски стопанства и на заетите в тях
- **Очаквани резултати** – прилагане на система за ваучери за възстановяване на разходите на обучаващите организации на базата на реално обучени участници

Мярка 2 „Консултантски услуги“

- **Публични средства по мярката** – 8,2 млн. евро
- **Обхват на мярката** – ще се прилага със следните подмерки:
 - 2.1 Помощ за осигуряване на консултантски услуги
 - 2.2 Подкрепа за обучение на консултанти
- **Цел на мярката** – подпомагане на земеделските и горските стопанства да подобряват устойчивото управление и общата ефективност на стопанствата, чрез използването на консултантски услуги, както и за създаване на условия за създаване на консултанти
- **Очаквани резултати:**
 - Представяне на пакет консултантски услуги с определен бюджет и срок
 - Създаване на регистър на обучаващи организации с изготвен план и заявка за обучение

Мярка 16 „Сътрудничество“

- **Публични средства** – 34,8 млн. евро
- **Обхват на мярката:**
 - подкрепа за хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците във веригите за доставка, за изграждане и развитие на къси вериги на доставки и местни пазари
 - Подпомагане на дейността за популяризиране, свързано с развитието на къси вериги и доставки
- **Очакван резултат:**
 - Бизнес план за реализиране на сътрудничество
 - Инвестиционен план за осъществяване на сътрудничеството
 - План за популяризиране

Мярка 19

Водено от обществото местно развитие (ЛИДЕР)

- Публични средства – 130 млн. евро
 - Цел на ВОМР
 - Стимулиране на местното развитие в селските райони
 - Приоритети:
 - Насърчаване към социално приобщаване
 - Намаляване на бедността
 - Прилагане на интегриран подход към управление на околната среда
 - Използване на потенциала на културо-историческото наследство на регионите
 - Насърчаване на иновациите
 - Насърчаване на общностите и формиране на местни групи за действие /МГД/
 - Сдружаване на общините и формиране на местни групи за действие /МГД/
 - Обхват на подпомагане
- Територия с население между 10-150 хил. жители

Подмерки

по Водено от обществото за местно развитие – 4 подмерки

19.1 - за подготвителни дейности

19.2 - прилагане на дейности, обособени в стратегии за местно развитие

19.3 - подготовка и изпълнение за дейности за сътрудничество

19.4 - текущи разходи и популяризиране на страните за местно развитие

- Очакван резултат от прилагане на мярката:

- Брой одобрени местни групи за действие – 60
 - Население обхванато от МГД – 870 хил. население от селските райони
- Приемът на проекти по 19.2. стартира в началото на януари. От 89 кандидатствали проекти са утвърдени 73 за общини 119.
- По 19.3 приемът ще стартира през декември
 - По 19.4 приемът ще стартира през август

1. Тематична програма за развитие на малките стопанства

Национална дефиниция за малко стопанство

Критерии за определяне на целевата група малки стопанства

- Икономически размер – измерен в стандартен производствен обем (СПО) от 2 000 до 7 999 евро
- Размер на използваната земеделска площ (ИЗП) до 10 ха
- Регистрация като земеделски производител.

Броят на малките стопанства, към които е насочена Тематичната подпрограма е 85 770 (23,2% от всички стопанства в България)

- Стандартен производствен обем (СПО) означава стойността на продукцията, която отговаря на средната стойност за даден район за всеки един земеделски продукт. Не се включват ДДС, данъците върху продуктите и преките плащания.

2. Тематична програма за развитие на малките стопанства

Стратегическа цел:

- Подпомагане на реструктурирането, жизнеспособността и устойчивото развитие на малките стопанства
- Инвестиции в две приоритетни области:
 - Улесняване на реструктурирането и модернизацията на малките стопанства
 - Поощряване на кооперирането и интеграцията на малките стопанства в селската и хранителната верига
- Избор на мерки от ПРСР за целевата група малки земеделски стопанства – избор на две групи мерки:
- Избор на мерки, специализирани за целевата група /от основния пакет на програмата/

Мерки и подмерки по Тематичната програма

Мярка 2.2 Консултантски услуги по управление и създаване на консултантски услуги

/ 6 пакета от една консултантска услуга/

Мярка 4.1 Инвестиции в земеделски стопанства

4.2 Инвестиции в преработвателния сектор

4.4 Инвестиции в непроизводствени дейности

Мярка 6 Развитие на земеделски стопанства и предприятия от ХВП

6.3 Начална помощ за развитие на земеделските стопанства

6.4 Инвестиции в създаване и развитие на неземеделски дейности

- Избор на мерки от основната програма, по която има приоритети касаещи малките стопанства:

Мярка 1 Трансфер на знания за действие и осведомяване

Мярка 9 Учредяване на групи и организации на производители

Мярка 16 Сътрудничество

Очаквани резултати от приложението на Тематичната програма

- Брой подпомогнати малки стопанства – 3542 по подмярка 2.1 /консултантски услуги/
- Брой подпомогнати малки стопанства – 1077 по подмярка 4.1 /Инвестиции в земеделски стопанства/
- Брой подпомогнати малки стопанства – 2514 по подмярка 4.2 /Инвестиции в преработвателния сектор/
- Брой подпомогнати малки стопанства - 832 по подмярка 4.4 /Инвестиции в непроизводствени дейности/
- Брой подпомогнати малки стопанства – 605 по подмярка 6.4 /Инвестиции в създаване и развитие на неземеделски дейности/

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕ!